

Handläggare: Annelie Sjöberg
Telefon: 08-508 25 008

Till
Arbetsmarknadsnämnden
Socialnämnden

Delrapport om samverkansuppdraget mellan stadsdelsförvaltningarnas enheter för ekonomiskt bistånd och jobbtorgen

Förvaltningarnas förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden och Socialnämnden godkänner rapporten.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Charlotte Svensson
Förvaltningschef

Sammanfattning

I budget 2012 fick socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna i uppdrag att utveckla arbetsmarknadsinsatser och ett gemensamt sätt att bedöma vilka som kan anses stå till arbetsmarknadens förfogande, utvärdera arbetsmarknadsinsatser som tillhandahålls och utveckla insatser för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. Uppdraget har delats in i två block varav det ena hanterar frågan om gemensamma kartläggnings- och bedömningsinstrument. Från maj till september testas nu två kartläggningsinstrument, ett för initial bedömning och ett för fördjupad bedömning. Utvärdering sker under hösten, därefter kommer en plan att tas fram för implementering i hela staden. Det andra blocket hanterar frågan om stadsdelsförvaltningarnas arbetsmarknadsinsatser. Under våren har begreppsdefinition, målgrupper och kartläggning av insatser prioriterats. Under

våren har också en genomgång av återremitteringar från jobbtorgen till stadsdelar genomförts som en del i underlaget för fortsatt arbete.

Bakgrund

I budgeten för 2012 fick socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna i gemensamt uppdrag att:

- i utökad samverkan utveckla arbetsmarknadsinsatser och ett gemensamt sätt att bedöma vilka som kan anses stå till arbetsmarknadens förfogande.
- i samverkan utvärdera de arbetsmarknadsinsatser som tillhandahålls samt utveckla nämndens arbetsmarknadsinsatser för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Utifrån detta ska arbetsmarknadsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna tillsammans arbeta för att vidareutveckla och effektivisera samverkan mellan jobbtorgen och stadsdelsförvaltningarna. I arbetet ingår utveckling av bedömningsinstrument, systematiska arbetsmetoder, utvärdering och vidareutveckling av arbetsmarknadsinsatser samt individuellt anpassade insatser för målgruppen. Underlag ska också tas fram för bedömning av vilka som tillhör jobbtorgs målgrupp och hur dessa ska prioriteras sinsemellan. Utvecklingsarbetet ska leda till ökad tydlighet i uppdragen samt att samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna och jobbtorgen upplevs som välfungerande och effektiv.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor inom socialförvaltningen och staben för utveckling och utredning inom arbetsmarknadsförvaltningen.

Uppdragets genomförande

Organisering av uppdraget

Uppdraget har delats in i block varav det ena hanterar frågan om gemensamma utrednings- och kartläggningsinstrument som i sin tur är uppdelat i två delar; en för initial och en för fördjupad bedömning. Block två är inriktat på uppföljning och utveckling av stadsdelarnas arbetsmarknadsinsatser. Uppdraget genomförs i samverkan med stadsledningskontorets uppdrag ”En väg in” som i flera delar anknyter till arbetet med framförallt utrednings- och kartläggningsinstrument.

Uppdragsorganisationen består av

- *Strategisk styrgrupp:* Gillis Hammar (förvaltningschef, socialförvaltningen), Charlotte Svensson (förvaltningschef, arbetsmarknadsförvaltningen), Steinunn Á Håkansson (förvaltningschef, Farsta stadsdelsförvaltning) och Göran Månsson (förvaltningschef, Östermalms stadsdelsförvaltning)
- *Operativ styrgrupp:* Karin Eriksson-Bech (avdelningschef, arbetsmarknadsförvaltningen), Tina Heinsoo (enhetschef, socialförvaltningen), Anna Mattsson (enhetschef, socialförvaltningen) och Cornelia Schroeder (controller, stadsledningskontoret)
- *Uppdragssamordnare:* Arja Kallo (enhetschef, arbetsmarknadsförvaltningen) och Annelie Sjöberg (strateg, socialförvaltningen)
- *Processtödjare:* Patricia Hamberg (socialförvaltningen) och Cajsa Augustsson Werr (arbetsmarknadsförvaltningen)
- *Arbetsgrupper i de olika blocken:* Chefer och medarbetare från stadsdelsförvaltningarna och jobbtorgen.

Uppdraget inleddes med en uppstartsday i februari där ca 70 chefer från stadsdelsförvaltningar och Jobbtorg deltog i syfte att formera det praktiska genomförandet. I juni hölls en spridningskonferens där arbetsgrupperna presenterade vårens arbete. 120 medarbetare och chefer från jobbtorgen och stadsdelsförvaltningar deltog.

Block 1: Utveckla ett gemensamt sätt att bedöma vilka som kan anses stå till arbetsmarknadens förfogande. Kartläggnings- och bedömningsinstrument. Två arbetsgrupper har skapats bestående av representanter från jobbtorgen och stadsdelsförvaltningarna, en med fokus på initial och en på fördjupad bedömning.

Initial bedömning

Arbetsgruppen har ca 25 deltagare från jobbtorgen Vällingby, Skärholmen, Roslundsgatan, Kista inklusive Lundafilialen, Farsta och stadsdelsförvaltningarna Hässelby-Vällingby, Skärholmen, Älvsjö, Södermalm, Rinkeby-Kista, Enskede-Årsta-Vantör, Spånga-Tensta och Farsta samt START. Under våren har arbetsgruppen träffats ungefär var tredje vecka och tagit fram ett kartläggningsinstrument att användas i de initiala kontakterna med den sökande.

Materialiet som tagits fram bygger på den grundutredning som används i Stockholm idag och på de så kallade KNUT-kommunernas (KNUT är ett partnerskap mellan kommunerna Nynäshamn, Salem, Sundbyberg och Södertälje samt Sveriges Kommuner och Landsting) modell "Instrument X" som där är använt och beprövat sedan 2007. Arbetsgruppen har i samförstånd med KNUT-kommunerna anpassat kartläggningsinstrumentet till Stockholms stads behov. Frågeområdena berör områden som den sökandes familj, sysselsättning, arbetsförutsättningar, utbildning och hälsa. De frågeområden som tas upp har enligt forskning relevans för

om personen riskerar att bli långtidsarbetslös. Syftet med frågeområden är att i ett tidigt skede fånga upp områden där personen kan ha behov av stöd.

Kartläggningmaterialet har delats upp i tre delar med olika frågor. Den första delen med inledande frågor och grundläggande personuppgifter genomförs av motagningsenheterna i samband med den första telefonkontakten. Del två med frågor som rör utbildning och arbetsökande används vid det första besöket på Jobbtorg. Den sista delen om bland annat hälsa och social situation går igenom med den sökande i samband med nybesöket på enheterna för ekonomiskt bistånd. Den tydliga uppdelningen förväntas leda till minskat dubbelarbete mellan stadsdelsförvaltningarna och Jobbtorg samt tydlighet i uppdragen.

Fördjupad bedömning

Arbetsgruppen har ca 20 deltagare från jobbtorgen Vällingby, Kista ungdom, Kista inklusive Lundafilialen och Farsta och stadsdelsförvaltningarna Rinkeby-Kista, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Bromma och Spånga-Tensta samt START och projekt Xplore inom arbetsmarknadsförvaltningen. Även denna arbetsgrupp har träffats ungefär var tredje vecka under våren och arbetat med ett kartläggningsinstrument för sökande som står längre från arbetsmarknaden och som kan tillhöra målgruppen för Jobbtorg resurs eller stadsdelsförvaltningarnas egna arbetsmarknadsinsatser.

Arbetsgruppen har valt att vara en del av Socialstyrelsens arbete med att ta fram ett kartläggningsinstrument. Instrumentet heter FIA (Förutsättningar Inför Arbete) och innehåller fördjupade frågor om bland annat utbildning, socialt nätverk, psykisk och fysisk hälsa, beroendefrågor, boende, närståendes situation, arbetsmarknadsinsatser och mål i fråga om arbete.

Valet av frågeområden och frågor i FIA motiverar doktorand Jenny Nybom, ansvarig för instrumentet på Socialstyrelsen, med: "Forskning visar att både levnadsförhållanden kopplade till det sociala området och till arbete kan utgöra försörjningshinder. Många biståndsmottagare saknar de resurser som efterfrågas på arbetsmarknaden som utbildning, arbetserfarenhet och goda kunskaper i svenska. Enligt registeruppföljningar är långvarigt biståndsmottagande särskilt kopplat till låg utbildning samt fysisk och psykisk ohälsa. Socialarbetare framhåller att psykosociala problem är relativt vanliga bland bidragstagarna och att problem knutna till familjen är en vanlig orsak till biståndsbehovet bland kvinnor och särskilt bland ensamstående mödrar. Från registerstudier vet vi att dessa problem kan involvera utsatthet för våld i nära relation. Estrada & Nilsson visar att 28 procent av ensamstående mödrar som mottagit ekonomiskt bistånd (under det senaste året) varit utsatta för våld eller hot under åren 1988–1999. Nära 20 procent var utsatta vid

upprepade tillfällen. Bland ensamstående mödrar som hade flera välfärdsproblem som svag hälsa, arbetslöshet, låg utbildning och ekonomiskt bistånd var cirka 30 procent utsatta för våld vid upprepade tillfällen under tidsperioden vilket kan jämföras med 3 procent bland ensamstående mödrar utan välfärdsproblem. I intervjuer med biståndsmottagare själva förefaller skulder, missbruk (särskilt i kombination med psykisk ohälsa) samt den enskildes upplevelse av sin arbetsförmåga uppfattas som hinder för att få arbete.”

Även här har en tydlig uppdelning gjorts mellan stadsdelsförvaltningarna och Jobbtorg. De intervjudelar som i första hand rör den sökandes sociala situation och hälsa genomförs av socialsekreteraren på enheterna för ekonomiskt bistånd. Frågeområden rörande utbildning och arbetssökande hanteras främst av Jobbtorg.

Socialstyrelsen kommer att utvärdera arbetet med FIA och därefter utveckla instrumentet vidare. Att Stockholms stad deltar på ett tidigt stadium genom att testa materialet innebär en möjlighet att påverka den slutliga versionen av FIA.

I maj övergick arbetet i båda arbetsgrupperna i en testfas där de representerade stadsdelsförvaltningarna och jobbtorgen praktiskt provar bedömningsinstrumenten. Metoden utvärderas av handläggare och biståndssökande. Testfasen kommer att slutföras i september. Erfarenheterna sammanställs då och ändringar i materialet kommer att göras utifrån detta. Arbetsgrupperna kommer att ta fram bedömningskriterier för att kunna göra gemensamma bedömningar om omfattningen av stödbehovet och eventuellt behov av parallella insatser från stadsdelsförvaltningen och jobbtorget. Därefter vidtar planering för implementering i hela staden. Delar av arbetsgrupperna kommer även att vara delaktiga i den förstudie som krävs för att kartlägningsinstrumenten ska kunna läggas in i paraplusystemet.

I augusti anordnas en temadag om arbetet i stadens mottagningsgrupper för att påbörja ett utbyte och lärande mellan stadsdelsförvaltningarnas mottagningsgrupper.

Block 2: uppföljning och vidareutveckling av stadsdelarnas arbetsmarknadsverksamheter/insatser som är kopplade till samverkan med Jobbtorget
Arbetsgruppen består av representanter från jobbtorgen Vällingby och Kista Lundafilialen samt stadsdelsförvaltningarna Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Skarpnäck och Farsta. Frågor som hanteras är; beskrivning av målgrupp, inventering av insatser, förslag till utveckling av insatser, uppföljning och samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna och mellan stadsdelsförvaltningarna och jobbtorgen. Under våren har målgrupp och behov av insatser prioriterats.

Målgrupp för stadsdelsförvaltningarnas arbetsmarknadsinsatser

Arbetsgruppen har diskuterat fram ett förslag till målgruppsdefinition för stadsdelsförvaltningarnas arbetsmarknadsinsatser. Gränsdragningen i förhållande till Jobbtorg/Jobbtorg resurs måste emellertid förtydligas ytterligare. Enligt arbetsgruppens beskrivning bör de som remitteras till dessa insatser vara sökanden med psykisk och/eller fysisk ohälsa, neuropsykiatriska hinder och/eller missbruksproblem samt personer med icke identifierade hinder som behöver utredas. Ofta behövs omfattande motiverande insatser. Behoven bör bestå av arbetsförberedelse/arbetsträning och den sökande ska inte kunna hänvisas till Jobbtorg resurs. Den sökande ska i dagsläget sakna arbetsförmåga och inte kunna gå direkt till arbete.

Stadsdelsförvaltningarnas behov av eventuella ytterligare arbetsmarknadsinsatser

Arbetsgruppen har kunnat konstatera att det finns ett tämligen stort antal insatser hos stadsdelsförvaltningarna. De vanligaste är olika typer av målning och utomhusarbete som städning och parkarbete. Flyttuppdrag och snickeriverksamhet är också vanligt. Enstaka förvaltningar erbjuder arbetsträning inom textilområdet, loppmarknad, återvinning, datakurser, svets, cykelverkstad/uthyrning, bakverk, konferensverksamhet, second hand-butik och bokvård. Tyngdpunkten ligger på traditionellt manliga verksamheter, vilket kan behöva ses över samt så även möjligheten att bedriva verksamheter med mer administrativt arbete. Fler insatser behövs för yngre personer med aktiviteter som exempelvis datorer och teknik. Innehåll och metoder är emellertid av större vikt än själva arbetsuppgifterna. Generellt är det viktigt med hälsoinsatser, att lära känna sin kropp, vad man orkar och klarar trots de begränsningar som kan finnas. För att uppnå en större bredd i de insatser som erbjuds bör samarbetet mellan stadsdelsförvaltningarna utvecklas.

Planering inför hösten 2012

Arbetsgruppen för stadsdelsförvaltningarnas arbetsmarknadsinsatser kommer att gå samman med det existerande nätverket för arbetsmarknadsinsatser och göra en gemensam planering för det fortsatta arbetet.